

महाराष्ट्र पोलीस अकॅडमी, नाशिक
प्रशिक्षणार्थी पोलीस उप निरीक्षक (भरत रोदा)- सत्र-108
अंतीम परिक्षा

पेपर क्र. III

शनिवार - 24/08/2013

विषय - भारतीय पुरावा कायदा, राज्यघटना व मानवी हक्क

वेळ - 10.30 ते 13.30

Indian Evidence Act, Constitution & Human Rights

गुण - 100

सुचना-	अ. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.	--	All questions are compulsory.
	ब. प्रश्नांचे गुण त्यासमोर दर्शविले आहेत.	--	Marks for each question are indicated there-against.
	क. वाचनीय अक्षरात लिहावे. शब्द-मर्यादा पाळावी.	--	Write legibly. Abide by word limit.
	ड. फक्त निळ्या/काळ्या बॉलपेनचाच वापर करावा.	--	Use blue/black ball point pen only.
	इ. अ / ब आणि क भागांसठी स्वतंत्र उत्तरपत्रिका वापरावी.	--	Use separate answer-books for part A/B & C.

भाग-अ भारतीय पुरावा कायदा

गुण / Marks

- प्र.क्र. 1 टिपा लिहा. (प्रत्येकी 05 गुण - प्रत्येकी 75 शब्द) (20)
- अ) गृहीत धरता येईल
क) तीस वर्षापूर्वीचे दस्तऐवज
- ब) निष्णातांचे अभिप्राय
ड) कबुली जबाब व त्याचे प्रकार
- प्र. 2 "ओळख परेड व ओळख" म्हणजे काय? पुराव्याच्या दृष्टीने त्याचे महत्व विषद करा. आरोपीची ओळख परेड घेण्यापूर्वी तपासी अधिकाऱ्याने काय दक्षता घ्यावी? (200 शब्द) (10)
- प्र. 3 मृत्यूपूर्व जबाब म्हणजे काय? पोलीस अधिकाऱ्यास मृत्यूपूर्व जबाब घेता येईल का? मृत्यूपूर्व जबाबाचे पुराव्याच्या दृष्टीने काय महत्व आहे? (150 शब्द) (10)

भाग-ब भारतीय राज्य घटना

- प्र. 1 मुलभूत अधिकार म्हणजे काय? कोणतेही 5 मुलभूत अधिकार नमूद करून भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेदांसह स्पष्टीकरण द्या. (100 शब्द) (05)
- प्र. 2 अ केंद्रीय सशस्त्र दले आणि पोलीसांना असलेल्या हक्कांच्या मर्यादा राज्यघटनेच्या संबंधित अनुच्छेदांसह स्पष्ट करा. (100 शब्द) (05)
- प्र. 3 टिपा लिहा - कोणत्याही दोन - (प्रत्येकी 05 गुण - प्रत्येकी 75 शब्दात) (10)
- 3-अ हेबीयस कॉर्पस
3-ब केशवानंद भारती केस
3-क भारतीय राज्य घटनेची उद्देशपत्रिका (Preamble)
3-ड भारतीय राज्यघटनेचे अनुच्छेद 311 व 312
- प्र. 4 भारतीय राज्यघटनेच्या 7 व्या परिशिष्टामधील केंद्र व राज्य सुची बाबत विवेचन करा. (100 शब्द) (05)

भाग-क मानवी हक्क

- प्र. 1 मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम 1993 अंतर्गत मानवी हक्काची व्याख्या सांगून राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाची कार्ये स्पष्ट करा. (10) (150 शब्द)
- प्र. 2 खालील नमूद विविध न्याय निवाड्यातील सर्वोच्च न्यायालयाने (अ) पीडित व्यक्ती, (ब) तक्रारदार, (क) साक्षीदार आणि (ड) आरोपी यांचे संदर्भात सुचविलेल्या मार्गदर्शक सुचना स्पष्ट करा. (10) (150 शब्द)
- अ) हरियाणा राज्य वि भजनलाल ब) डी.के. बसु वि. पश्चिम बंगाल
क) नंदीनी सत्पथी वि. पी.एल.दाणी ड) शौला बारसे वि. महाराष्ट्र राज्य
- प्र. 3 हवालाती मधील गुन्ह्याच्या पोलीस तपासासंबंधी राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाच्या मार्गदर्शक सुचना स्पष्ट करा. (10) (150 शब्द)
- प्र. 4 संक्षिप्त टिपा लिहा. [कोणत्याही दोन - प्रत्येकी 2.5 गुण - प्रत्येकी 50 शब्द] (05)
- अ) राष्ट्रीय मानव हक्क आयोग ब) राष्ट्रीय अल्पसंख्यांक आयोग
क) राष्ट्रीय महिला आयोग
